

ТУТ СОНЦА ЎЗЫХОДЗІЦЬ НА ХВІЛЮ РАНЕЙ

Без хіміі і радыенуклідаў

А яшчэ тут ёсць вёска Ветка, якая знаходзіцца так далёка ад райцэнтра, што яе называюць Індыяй. Яна хаваецца ў лесе і славіцца сваімі маляўнічымі краявідамі. Сёлета расіяне разбілі тут палатачны лагер і атрымлівалі асалоду ад зносінаў з прыродай. У будучым плануецца развіваць прымежны турызм, запрашаць дзяцей на аздаравленне. Наогул Хоцімскі раён самы экалагічна чысты ва ўсёй вобласці. Тут унікальная прырода, яе не кранула аварыя на Чарнобыльскай АЭС і хімія вялікай прамысловасці.

— Наш край быццам створаны для аграэкатурызму, — кажа **намеснік старшыні райвыканкама Жанна БЕЛІКАВА**. — Пры правільным вядзенні гэтага бізнесу тут можна зарабіць неаблігі капітал. Не менш перспектыўныя напрамкі — сельская гаспадарка і прамысловасць. Некалькі мінскіх фірм, напрыклад, зацікавіліся трэпелам. Іх падштурхнулі менавіта прыферэнцыі, якія гарантуе 235-ы Указ. Пакуль проста зарэгістравалі прадпрыемства. Спачатку плануецца правесці геалага-разведачныя работы. А потым наладзіць вытворчасць па ўзбагачэнні трэпелам угнаенняў.

У Хоцімск прыязджаюць спецыяльна пакатацца на «чортавым коле».

На сённяшні дзень у раёне зарэгістравана 151 індывідуальны прадпрыемальнік, 24 прыватныя прадпрыемствы і 13 сялянска-фермерскіх гаспадарак. З пачатку года зарэгістравана 24 прадпрыемальнікі, 4 таварыствы з абмежаванай адказнасцю, 1 прыватнае прадпрыемства і 4 спажывецкія кааператывы. На адркрытых прадпрыемствах і вытворчасцяў сёлета створана 28 працоўных месцаў. Бурнай дзейнасці пакуль не назіраецца, але раней столькі ўсяго не стваралася. Актывізацыя і тыя бізнесмены, якія ў нас ужо былі. Напрыклад, прадпрыемальнік Арыф Аліеў выкупіў летас будынак, будзе рабіць маладзёжную і дзіцячую кавярні з нацыянальнай кухняй.

Ёсць зрухі і па іншых накірунках. Будуецца 40-кватэрны дом, дзе будучым наваасёлам будзе выдадзены крэдыт пад 1%. З пачатку года ў Хоцімску рэалізуецца праект на суму болей 600 тысяч еўра міжнароднай тэхнічнай дапамогі па раздзельным зборам адходаў і іх утылізацыі. За кошт ПРААНаўскіх сродкаў закуплены два МАНы, адзін пагрузчык, 180 кантэйнераў для раздзельнага збору смецця, 8 велікагрузных кантэйнераў, прэс. Насельніцтва пакрысе вучыцца сартаваць смецце.

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

«Льняныя» грошы

Хоцімску не пашчасціла знаходзіцца на перасячэнні вялікіх чыгуначных ці аўтамабільных шляхоў, але гэта не значыць, што тут нельга наладзіць бізнес. Сакрэтам, як гэта зрабіць, падзяліўся дырэктар тутэйшага льнозавода Мікалай Курзьянкоў. «Трэба працаваць», — аўтарытэтная заяўляе ён. Калі ў 1987 годзе Мікалай Ягоравіч стаў кіраўніком зусім неперспектыўнай гаспадаркі, ніхто не спадзяваўся, што яна акажацца адной з лепшых у вобласці. «У той час ішла гаворка аб закрыцці пяці льнозаводаў — Хоцімскага, Касцюковіцкага, Краснапольскага, Быхаўскага і ў Мсціслаўскім раёне, — узгадвае дырэктар. — Чатыры закрылі, а наш дагэтуль працуе. У 1987 годзе балансавы кошт гаспадаркі ацэньваўся ў 975 тысяч рублёў па тых грошх, за 4 гады я яго даў да 2,5 мільёна. Калі прыйшоў сюды, гаспадарка «ляжала» — людзей не было, нічога не было. Пачалі вазіць і прадаваць крышталь, мэблю, машыны, дываны, кабельную прадукцыю, забяспечваю нават Мінскую вобласць. Вазілі з Яраслаўскай вобласці крышталь — з Дзяцкава. Тады гэта не забаранялася. І грошы пайшлі. Я іх укладваў у развіццё. Так і падняліся за кошт перавозак і продажу. Пабудавалі навесы, шохі для захоўвання сыравіны, арачныя склады, адміністра-

Кацярына ГВОЗДЗЕВА хутка знаходзіць з дзеткамі агульную мову.

Зрабіў комплекс для адпачынку з альтанкамі, лазняй, спальнымі пакоямі. І ўсё гэта з відам на возера, дзе шмат лебедзяў. Тут прыгожыя птушкі абзаводзяцца нашчадкамі, якія растуць на вачах. Назва для аграбизнесу сама напрашвалася — Белы лебедзь.

Калісьці бізнесмен працаваў на льнозаводзе, потым у ПМК, але не шкадуе, што заняўся сваёй справай. Некалькі гадоў таму купіў за 1 базавую паўразбураную ферму, адрамантаваў і зараз вырошчвае там свейны для патрэб сваёй аграбизнесу і крамы. Стравы з мяса Аляксандр гатуе не горш за дыпламаванага кухара. Мяса, кажа, экалагічна чыстае. Ніякіх камбікармоў, толькі сваё збожжа. Угнаенні выключна арганічныя. У гаспадарцы 13 гектараў ворнай зямлі і каля 8 гектараў падсобных зямель — ёсць дзе збіраць ураджай. Былі, праўда, спачатку цяжкасці з апрацоўкай. Баршчэўніку, узгадвае, знішчаў амаль па два гектары. Яшчэ цяжэй было араць там, дзе трапляліся нейкія падмуркі. Але зямлю не выбіраў. Працаваў на тым, што далі, ні на што не скардзіўся. Зараз не толькі сабе на хлеб зарабляе, але яшчэ і 7 працоўных месцаў стварыў. Акрамя аграбизнесу і крамы, ёсць свая піларама. Сын, глядзячы на гаспадарлівага бацьку, таксама на радзіме застаўся. Зараз і ў яго свой бізнес.

— У мяне ў свой час была магчымасць застацца ў Рызе, але прыехаў дадому, абняўся з бацькамі — і так сорамна стала за свае думкі. Траіх дзяцей вырасталі, а жывучы адны. І — застаўся. Цяпер ні кроплі не шкаду, — кажа Аляксандр. — Хоцімскі раён бедны толькі на першы погляд. Але ён можа прыцягнуць не толькі прыродай, а яшчэ радовішчамі гліны, трэпелу. Можна было б нават завод пабудоваць цагляны. А то ездзім у Расію за цэглай. Раней у нас было некалькі такіх заводаў.

Работа для маладога спецыяліста

Сёлета на работу ў Хоцімскую райбальніцу прыбыло 6 маладых спецыялістаў з Віцебскага, Гомельскага, Мінскага медуниверсітэтаў. Ім адрознівае выдзелілі жыллё, матэрыяльна заахоцілі за складанасць і напружанасць працы. «Магчыма нехта і застанецца, — мяркуе **галоўны ўрач, таксама нядаўні малады спецыяліст Кацярына ІШУЦІНА**. — Я, напрыклад, некалькі гадоў таму атрыма-

3 вышыні палёту

У Хоцімска два адметныя культурныя аб'екты — Свята-Троіцкі сабор і каруселі. Яны нават знаходзяцца па суседству, праз дарогу. Храм уваходзіць у спіс гісторыка-культурных помнікаў Рэспублікі Беларусь. «Звязда» ўжо неаднаразова пісала і пра яго, і пра настаўніка архімандрыта Кірыла Бадзіча, які вярнуў гэтую святыню да жыцця. Што датычыцца каруселяў, то сярод іх ёсць наогул унікальныя. Чаго, напрыклад, варта адно кола агляду. Такого няма нават у Магілёве. А тут паспяхова працуе, катае дзетак і дарослых. Не стаяць без справы і пяць астатніх каруселяў — дзіцячыя «Космас», «Юнга» (караблі) і «Рамонак», і дарослыя — «Сюрпрыз» і «Арбіта». Захавалася нават танцпляцоўка з савецкіх часоў — знаходзіцца побач, і летам там заўсёды па вечарах танцы. Наогул з мая па кастрычнік тут не змаўкаюць галасы. У выхадныя і на святы збіраюцца адпачывальнікі не толькі з бліжэйшых Касцюковіч і Клімавіч, але нават і з Расіі. Прыязджаюць з дзецьмі, каб пакатацца, а потым зайсці ў кавярню і з'есці марожанга.

— За лета толькі на расіянах заробілі 840 рублёў новымі, — кажа **дырэктар парка культуры і адпачынку Канстанцін АНДРЭЕЎ**. — Атракцыйны ўнікальны, ім па 30 гадоў, але ўсё працуе. Яшчэ 2 батуты ставім. І дзеці бягуць сюды з задавальненнем. Побач школа, два садкі. Білеты танныя — дзіцячыя 60 капеек, дарослыя — рубель, кола агляду — рубель дваццаць. Чаму не катацца?

Даведка «Звяды»

Хоцімскі раён — самы ўсходні ў Беларусі, знаходзіцца за 430 кіламетраў ад Мінска, 200 — ад Магілёва, 150 — ад Бранска і 180 кіламетраў ад Смаленска. На яго тэрыторыі 5 заказнікаў дзяржаўнага і мясцовага прызначэння, 10 помнікаў прыроды мясцовага значэння. Фаўна прыродаўна багатым жывёльным і птушыным светам, шмат відаў занесена ў Чырвоную кнігу Беларусі. Тут ёсць нават паселішчы чорнага бусла. У раёне маюцца буйныя радовішчы трэпелу, сапрапеляў і гліны. Радовішча прыродаўна да прамысловага асваення і з'яўляецца найбуйнейшым у Беларусі. А запасы сапрапелю, які прызначаны для гаспадарчых патрэб, складаюць прыкладна 136 тысяч тон. Мясцовыя ўлады таксама зацікаўлены ў развіцці праектаў па аграэкатурызме, дрэваапрацоўцы і прыдарожным сэрвісе. Усяго тут сфарміраваны тры дзеючыя інвестыцыйныя і 13 перспектыўныя.

Налі ЗІГУЛЯ,
zigulya@zviazda.by

У гарадскім пасёлку вучацца раздзяляць смецце.